

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз ОК 4/2014
05.03.2014. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Предрага Глигоријевића, Биљане Синановић, Бате Цветковића и Горана Чавлине, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда, Снежаном Меденицом, као записничарем, у предмету привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела против власника Драгомира Јовановића и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Драгомира Јовановића, адвоката З.П., из Б., поднетом против правноснажног решења Апелационог суда у Београду - Посебног одељења бр. Кж2 По1-431/13 од 22.11.2013. године и поступка који је претходио његовом доношењу, у седници већа одржаној дана 05.03.2014. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Д.Ј., адвоката З.П., изјављен против правноснажног решења Апелационог суда у Београду, Посебног одељења бр. Кж2 По1 - 431/13 од 22.11.2013. године, због повреде закона, **ОДБИЈА СЕ** као неоснован, а у осталом делу **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Решењем Вишег суда у Београду, Посебно одељење По1 бр. 3/13 (Кв-По1 бр. 650/13) од 03.10.2013. године делимично је усвојен приговор браниоца окривљеног Јовановић Драгомира и пуномоћника трећих лица - власника: Ј.С., Ј.Т., Ј.Ј. и Ј.М., адвоката З.П. од 17.06.2013. године те је укинута привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела одређено решењем судије за претходни поступак ПоИ-По1 бр. 3/13 од 31.05.2013. године у делу где је:

- од окривљеног Јовановић Драгомира привремено одузет стан број 14, површине 36,32м², по структури једнобан, на другом спрату стамбено-пословне зграде у улици ... у Б., изграђен без одобрења за градњу на катастарској парцели број ... КО ..., уписана у лист непокретности број ... КО ...,

- од трећег лица - власника Л.М., привремено одузет стан број ..., површине ..., по структури ..., на ... спрату стамбене зграде у улици ... у Б., на катастарској парцели ..., КО, лист непокретности број ..., КО ...

Истим решењем одбијен је као неоснован приговор браниоца окривљеног Јовановић Драгомира и пуномоћника трећих лица Ј.С., Ј.Т., Ј.Ј. и Л.М., адвоката З.П. од 17.06.2013. године изјављен против решења судије за претходни поступак ПоИ-По1 бр. 3/13 од 31.05.2013. године у делу где је:

- од трећег лица - власника Ј.С. привремено одузет новац у износу од ... еура, орочен на девизном рачуну број ..., код ... Банке а.д. ...,

- од трећег лица - власника Ј.Т., привремено одузет новац у износу од ... еура, орочен на девизном рачуну број ..., код ... Банке а.д. ...,

- од трећег лица - власника Ј.Т., привремено одузет новац у износу од ... еура, орочен на девизном рачуну број ..., код ... Банке а.д. ...,

- од трећег лица - власника Ј.Ј., привремено одузет новац у износу од ... еура, орочен на девизном рачуну број ..., код ... Банке а.д. ...

Надаље, истим решењем одбачен је као недозвољен приговор окривљеног Јовановић Драгомира изјављен 02.09.2013. године против решења судије за претходни поступак ПоИ-По1 бр 4/13 од 14.08.2013. године.

Решењем Апелационог суда у Београду, Посебно одељење бр. Кж2 По1 431/13 од 22.11.2013. године одбијене су као неосноване жалбе тужиоца за организовани криминал, окривљеног Јовановић Драгомира, трећих лица, Ј.С., Ј.Т. и Ј.Ј. и њиховог пуномоћника адвоката З.П., изјављене против решења Вишег суда у Београду, Посебно одељење ПоИ По1 3/13 (Кв По1 650/13) од 03.10.2013. године.

Против правноснажног решења Апелационог суда у Београду - Посебно одељење бр Кж2 По1 - 431/13 од 22.11.2013. године и поступка који му је претходио, бранилац окривљеног Јовановић Драгомира, адвокат З.П. поднео је захтев за заштиту законитости због повреде закона (485. став 1. тачка 1. ЗКП-а) и то одредбе члана 441. став 3. ЗКП-а у вези члана 3. став 1, члана 4, 6. став 4, члана 15. став 2. и 3, члана 13, 428. став 8. и члана 467. став 2. ЗКП-а, те повреде људских права и слобода окривљеног загарантованих одредбама Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода из члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију, те члана 6. став 1, члана 7, члана 13, члана 17. и члана 18. Европске конвенције, са предлогом да Врховни касациони суд најпре закаже седницу већа у смислу члана 490. ЗКП-а а потом усвоји захтев у смислу члана 492. став 1. тачка 2. ЗКП-а и преиначи у целини одлуку донету у поступку по редовном правном леку, тако што ће усвојити жалбе окривљеног Јовановић Драгомира; трећих лица Ј.С., Ј.Т. и Ј.Ј. и њиховог браниоца - пуномоћника, адвоката З.П., изјављене против решења Вишег суда у Београду - Посебног одељења ПоИ По1 - 3/13 (Кв По1

650/13) од 03.10.2013. године и то у ставу II изреке, те да одбије захтев Тужилаштва за организовани криминал - **а за привремено одузимање имовине од трећих лица, у делу у коме је одузет новац у износима и са рачуна означених у ставу II изреке првостепеног решења**, уз даљи предлог да браниоца окривљеног и окривљеног Јовановић Драгомира обавести о седници већа Врховног касационог суда како би присуствовали истој.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку и у седници већа, коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП-а), размотрио списе предмета са правноснажним решењем против којег је поднет захтев за заштиту законитости и након оцене навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости у делу који се односи на повреду закона (члан 485. став 1. тачка 1. ЗКП-а) је неоснован, а у делу који се односи на повреду људских права и основних слобода окривљеног и трећих лица загарантованих Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама, нема прописани садржај (члан 487. став 3. у вези члана 484. ЗКП-а).

Позивајући се на одредбу члана 4. став 3. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела о сходној примени одредаба ЗКП-а и у том поступку, подносилац захтева истиче повреду одредбе члана 3. став 1. и члана 4. ЗКП-а наводећи да је у више предмета (По1-3/13; По1-4/13 и По1-9/13) по истом чињеничном и правном основу против окривљеног и трећих лица вођен поступак привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела, те да су у сва три предмета донете правноснажне одлуке, чиме је повређена одредба члана 4. ЗКП-а (не два пута о истом тј. *ne bis in idem*), те да је у тим поступцима прекршена претпоставка невиности окривљеног (члан 3. став 1. ЗКП-а) јер у време вођења тих поступака у односу на окривљеног није донета правноснажна судска одлука због кривичног дела које му је стављено на терет. Повреду одредбе члана 15. став 2. и 3. ЗКП-а подносилац захтева види у изразитој неактивности тужиоца и изразитој активности суда у поступку који је претходио доношењу побијане правноснажне одлуке чиме је прекршена одредба члана 15. став 2. ЗКП-а да је терет доказивања оптужбе на тужиоцу, док повреду одредбе члана 6. став 4. ЗКП-а налази у томе да Тужилаштво за организовани криминал и овлашћена службена лица нису с`једнаком пажњом испитали чињенице које терете окривљеног и чињенице које му иду у корист. У захтеву се даље истиче повреда одредбе члана 13. ЗКП-а која проистиче из чињенице да органи поступка (орган финансијске истраге, судија за претходни поступак и председник већа) приликом доношења решења о привременом одузимању имовине проистекле из кривичног дела нису позивали трећа лица да се изјасне о „оптужбама“ тј. о предлогу тужиоца за привремено одузимање имовине чиме су повређена права тих лица на суђење у присуству, а та лица ни у каснијим фазама поступка иако уредно обавештавана о рочиштима на која се нису одазивала, нису саслушана. Захтевом се надаље указује и на повреду

одредбе члана 428. став 8. ЗКП-а јер у побијаном решењу суд није изнео чињенице које је утврдио у (кривичном?) поступку, из којих разлога их је узео као доказане или недоказане, није дао оцену веродостојности противречних доказа чија противречност је бројна, нити којим разлозима се руководио при решавању спорних правних питања, те при утврђивању да је оптужени Јовановић Драгомир основано сумњив да је учинио кривично дело из члана 234. став 3. КЗ-а. Поред тога указује се и на погрешну примену одредбе члана 467. став 2. ЗКП-а због тога што на седницу већа жалбеног суда нису позване странке. Све ове повреде закона по наводима захтева појединачно и укупно узевши представљају повреду закона везану за члан 441. став 3. ЗКП-а.

Повреда закона из члана 441. став 3. ЗКП-а на коју се бранилац у захтеву позива постоји у случају када суд у правноснажној одлуци о одузимању имовине проистекле из кривичног дела или у поступку који јој је претходио, повреди законске одредбе. То у конкретном случају подразумева повреду одредаба Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела којим се у организационом, материјално-правном и процесном смислу регулише поступак одузимања имовине проистекле из кривичног дела и оних одредаба ЗКП-а које се сходно примењују и у поступку одузимања имовине проистекле из кривичног дела (члан 4. став 3. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела) а због којих је окривљеном и његовом браниоцу, према одредбама члана 485. став 4. ЗКП-а дозвољено подношење захтева за заштиту законитости.

У поднетом захтеву по основи повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1. ЗКП-а) бранилац не истиче ни једну повреду одредаба Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, већ повреде ЗКП-а позивањем на сходну примену ЗКП-а у поступку одузимања имовине проистекле из кривичног дела (члан 4. став 3. Закона) при чему у образложењу захтева уствари указује на директну примену одредаба ЗКП-а и у овом поступку.

Одредба члана 4. став 3. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела прописује да ако одредбама тог Закона није другачије прописано, сходно се примењује ЗКП, што значи да се одредбе ЗКП-а не примењују директно у поступку одузимања имовине проистекле из кривичног дела већ сходно и то само у случају када тим Законом није другачије прописано.

Од у захтеву истакнутих повреда ЗКП-а, у поступку одузимања имовине проистекле из кривичног дела сходно се примењују само одредбе члана 4. став 1. ЗКП-а, члана 6. став 1. ЗКП-а и члана 467. став 2. ЗКП-а. Остале, у захтеву наведене повреде ЗКП-а не могу се сходно применити и на поступак одузимања имовине проистекле из кривичног дела јер је поступак прописан тим одредбама ЗКП-а, другачије прописан у Закону о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, и то посебно у делу поступка финансијске истраге и привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела а што је и предмет побијања захтевом за заштиту законитости.

Како поступак одузимања имовине проистекле из кривичног дела није кривични поступак који се води против окривљеног (члан 2. став 1. тачка 2. ЗКП-а) ради утврђивања да ли јесте или није извршио кривично дело које му је стављено на терет, већ посебни (*sui generis*) поступак који се води против власника имовине (члан 3. тачка 4. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела) који нужно не мора бити и окривљени, то се одредба члана 3. став 1. ЗКП-а по којој се свако сматра невиним све док се његова кривица за кривично дело не утврди правноснажном одлуком суда, не може сходно применити и на тај поступак, поготово на поступак привременог одузимања имовине. У поступку привременог одузимања имовине не утврђује се кривња за извршено кривично дело већ се фактички одлучује о привременој мери за обезбеђење трајног одузимања имовине проистекле из кривичног дела којом се привремено одузима имовина за коју се основано сумња да проистиче из кривичног дела а у циљу спречавања опасности која би касније трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела отежала или онемогућила (члан 23. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела). При томе објективни услов за доношење решења о привременом одузимању имовине није постојање правноснажне одлуке суда којом је утврђена кривња за извршено кривично дело из члана 2. тог Закона, како се то неосновано истиче у захтеву за заштиту законитости, већ постојање основане сумње да је физичко или правно лице извршило кривично дело из члана 2. тог Закона (члан 25. став 1. тачка 1. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела).

Исто тако, одредба члана 13. ЗКП-а не може се сходно применити и на поступак привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела. Наиме, према одредби члана 25. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела суд о захтеву јавног тужиоца за привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела одлучује на основу захтева без обавештавања странака. На исти начин а према одредбама члана 17. до 22. Закона поступа и Јединица за финансијску истрагу. Изјашњење власника и извођење доказа које он предложи, према одредбама члана 29. и 30. Закона врши се путем приговора против решења суда о привременом одузимању имовине и на рочишту за одлучивање о приговору. Из овога јасно произилази да је обавештавање странака и присуство власника у поступку привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела регулисано одредбама Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела другачије него одредбом члана 13. ЗКП-а, због чега нема ни сходне примене те одредбе ЗКП-а у поступку привременог одузимања имовине.

Одредба члана 15. став 2. и 3. ЗКП регулише правила доказивања у кривичном поступку на начин да је терет доказивања оптужбе на тужиоцу (став 2) и да суд изводи доказе на предлог странака (став 3). Како је Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела у глави III регулисан поступак одузимања имовине проистекле из кривичног дела, то се на доказивање у том поступку примењују одредбе тог Закона. Када је у питању доказивање у поступку за привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела, тужилац према одредби члана 23. тог Закона доказује чињенице наведене у члану 25. став 1. тачка 1. до 4. а власник на основу одредбе члана 29. и 30. истог Закона на рочишту по

изјављеном приговору против решења о привременом одузимању имовине проистекле из кривичног дела, доказује чињенице наведене у члану 32. став 3. тачка 1. до 4. тог Закона. Ово значи да у поступку привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела нема сходне примене члана 15. став 2. ЗКП-а тј. да је терет доказивања искључиво на тужиоцу јер део терета доказивања налази се и на власнику имовине. Суд и у овом поступку изводи доказе на предлог странака као и у кривичном поступку (члан 15. став 3. ЗКП-а) но може у смислу става 4. члана 15. ЗКП-а сам одредити извођење доказа уколико оцени да су изведени докази странака противречни или нејасни и да је то неопходно да би се предмет доказивања свестрано распрвио. Наводи захтева о изразитој неактивности тужиоца и изразитој активности суда у поступку који је претходио доношењу побијаног решења, по оцени Врховног касационог суда представљају сопствену оцену подносиоца захтева и немају основ у побијаном решењу, због чега су оцењени неоснованим.

Одредбом члана 428. став 8. ЗКП-а за коју бранилац у поднетом захтеву истиче да је повређена у побијаном решењу прописан је садржај писмено израђене првостепене пресуде. Бранилац сматра да се ова одредба ЗКП-а сходно примењује и на садржај другостепеног решења које захтевом побија као и на садржај решења већа из члана 21. став 4. ЗКП-а, што је неосновано. Наиме, наведена законска одредба се сходно не примењује на одлуку другостепеног суда ни у кривичном поступку а поготово у поступку одузимања имовине проистекле из кривичног дела. Садржај првостепеног решења о привременом одузимању имовине проистекле из кривичног дела прописан је одредбом члана 26. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела због чега на исто нема сходне примене одредбе члана 428. став 8. ЗКП-а, како се то неосновано наводи у захтеву.

Одредбом члана 4. став 1. ЗКП-а чија повреда се у захтеву истиче прописано је да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен, или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен. Кршење ове одредбе у правноснажној одлуци суда представља битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1. ЗКП-а због које је на основу члана 485. став 4. ЗКП-а окривљеном и браниоцу дозвољено подношење захтева за заштиту законитости. Сходна примена ове одредбе ЗКП-а на поступак за привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела значила би да се против никога не може водити поступак по захтеву за привремено одузимање оне имовине о којој је правноснажном одлуком суда већ одлучено. У наводима захтева по основу ове повреде закона истиче се да су у три предмета Вишег суда у Београду - Посебно одељење (По1-3/13, По1-4/13 и По1-9/13) доношене правноснажне одлуке по истом чињеничном основу (одузимање имовине од истих лица) и по истом правном основу (примена Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела). Истакнути наводи захтева да се у сва ова три случаја ради о правноснажним одлукама по истом чињеничном основу и самим тиме о пресуђеној ствари, односно повреди одредбе члана 4. став 1. ЗКП-а која се сходно примењује и у поступку привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела, неосновани су, јер

се у сваком од наведених правноснажних решења ради о другој имовини као предмету поступка и правноснажног одлучивања.

Иако се одредбе члана 6. став 4. и члана 467. став 2. ЗКП-а сходно примењују у поступку одузимања имовине проистекле из кривичног дела у смислу да су јавни тужилац и јединица МУП-а за финансијску истрагу дужни да непристрасно разјасне сумњу о законитом пореклу имовине за коју спроводе финансијску истрагу и да с`једнаком пажњом испитају чињенице у корист и на штету власника (члан 6. став 4. ЗКП-а) те да приликом одлучивања о жалби против решења првостепеног суда, другостепени суд о седници већа може обавестити странке (јавног тужиоца, власника и његовог браниоца односно пуномоћника) ако сматра да би њихово присуство било корисно за разјашњење ствари (члан 467. став 2. ЗКП-а) а ради се о процесним одредбама због којих ни у правноснажном одлуком окончаном кривичном поступку, окривљеном и његовом браниоцу није у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП-а дозвољено подношење захтева за заштиту законитости, па то није дозвољено ни у правноснажном одлуком окончаном поступку привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела. Међутим, чак и кад би подношење захтева за заштиту законитости због наведених повреда закона окривљеном и његовом браниоцу било дозвољено, захтев у конкретном случају не би био основан јер се кроз повреду одредбе члана 6. став 4. ЗКП-а у ствари даје сопствена оцена пристрасности односно непристрасности органа поступка без јасне назнаке у чему се она састоји а другостепени суд је према одредби члана 467. став 2. ЗКП-а овлашћен да седницу већа другостепеног суда одржи и без позивања странака уколико нађе да њихово присуство није неопходно за разјашњење конкретне ствари.

Имајући све наведено у виду, Врховни касациони суд нашао је да су наводи захтева за заштиту законитости да се све у захтеву конкретно наведене повреде одредаба ЗКП-а сходно примењују и у поступку за привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела те да „појединачно и укупно представљају повреде закона везане за члан 441. став 3. ЗКП-а“, неосновани.

Према одредби члана 485. став 1. тачка 3. ЗКП, захтев за заштиту законитости може се поднети ако је правноснажном одлуком или одлуком у поступку који је претходио њеном доношењу повређено или ускраћено људско право и слобода окривљеног или другог учесника у поступку које је зајемчено Уставом или Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода и додатним протоколима, а то је утврђено одлуком Уставног суда или Европског суда за људска права.

Одредбом члана 484. ЗКП-а прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за подношење (члан 485. став 1), а у случају из члана 485. став 1. тачка 2. и 3. овог Законика мора се доставити и одлука Уставног суда или Европског суда за људска права.

Одредбом члана 487. став 1. тачка 3. прописано је да ће Врховни касациони суд у седници већа решењем одбацити захтев за заштиту законитости ако нема прописан садржај (члан 484).

Како је бранилац окривљеног поднео захтев за заштиту законитости и по законском основу прописаном у члану 485. став 1. тачка 3. ЗКП-а, а уз исти није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права којом је утврђена повреда људских права и слобода окривљеног и трећих лица учесника у поступку, то поднети захтев нема прописани садржај, због чега је у том делу на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 3. у вези члана 484. ЗКП-а, одбачен.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци ове пресуде, на основу члана 490. и 491. став 1. ЗКП-а, у односу на одбијајући део и на основу члана 487. став 1. тачка 3. ЗКП, у делу у коме је захтев одбачен.

**Записничар-саветник,
Снежана Меденица, с.р.**

**Председник већа-судија,
Невенка Важић, с.р.**